

С а д р ж а ј:

Миладин Шеварлић - [Душевна болница](#)

Миладин Шеварлић је етаблиран у великог драматичара и једном парадоксалном чињеницом: упркос факту да је, фала Богу, и жив и здрав, штедро нам нуди сопствену заоставштину. У прошлом веку, сада већ далеке 1983. године, рукописана је његова драма *Душевна болница*, чија се радња “у симболичком смислу, дешава у једном, јединственом амбијенту, што, и поред неопходних промена, мора бити уочљиво.” Аутор је, дакле, драму лоцирао у “један, јединствени амбијент”, сместио је на миљеу тканом и сатканом од ванвремене мета асоцијативности и универзалних кодова тако иманентних Шеварлићу. Драмом несметано кола комика “до крви сродна” и са претцима и са потомцима, комика која визионарски конотира са модерним временима као нокат са месом. Прпошне драмске персоне настале под пером Миладина Шеварлића заправо су више данашњари него јучерњаци. Притом, *Душевна болница* нас испотиха, из непрегледног метафизичног даља учитељски мудро запиткује: Јесу ли душевне болести заразне? Када ће лудило коначно мутирати у лудус? Зашто и бацили силазе са ума у контакту са сивим ћелијама које творе људску мисао? Прети ли пандемија и васцелом паноптикуму? Ако сви одлепимо и винемо се у “шано душо”, ко ће онда разликовати узлет “изнад кукавичјег гнезда” од ординарних цивилизацијских узлета?...

[>>> види поговор](#)

Стојан Срдих - [Максим](#) - драма

Драматичар Стојан Срдих творио је свог Максима као историјску драму и са ослоном на и са отклоном од Женидбе Максима Црнојевића. А, условљеност своје драме “утитељицом живота”, аутор накнадно условљава скепсом обавијеном велом сумње: “Ако се збило, збило се у Зети и Млецима од 1478. до 1490. године.” Међутим, драми која се тако помно упија “како упијач срце добро мастило” сумња у фактографију постаје ефемерна за питку епски опричану причу са трудом драматичара да је оприча ко деда унуку, цупкајући га на крилу од клецавог колена. Притом, Срдихева прича о Максиму, касније Скендер-бегу је српска у најплеменитијем значењу те толико пута и литерарно профанисане речи. Историографија дакле, нити је запрека нити препрека расписаном драмском аутору да уобличи једну посве занимљиву драму од доброг заната и од пуног еснафа, драму која почесто од свог читаоца “захтева” да заборави чак и на Лазу Костића и његову “стожерицу” свега што се, наравно, уз народну песму, може везати за драматику лика Максима и изакулисну драматургију слика и прилика на двору Црнојевића... [>>> види поговор](#)

Ирена Шаровић - [М а л и & n b s p ; Б о г](#)

Какве драматичаре недри проф. Синиша Ковачевић на БК Академији и какви драмски писци стасају под његовом паском, потврђује својим примером Ирена Шаровић, драмом Мали Бог насталом на трећој години Групе за драматургију поменутог Универзитета. Драма Мали Бог, очигледно никла из “дубине душе” аутора, представља једну врсту диспута у најдрамскијем смислу те речи; представља иритантан и интригантан облик драмске расправе настале на славним традицијама француске драматургије те врсте, оличене у имену и делу Маривоа. Дакле, Мали Бог не поседује линеарну фабулу, спољашња драмска радња је свесно и чини се намерно окрвњена и круњена на рачун филигрански грађених односа међу ликовима и експлицитног драмског сукоба. А ликови (Матија – позоришни редитељ, Марија, његова жена – професор књижевности и Мина, глумица – Матијина љубавница), поседују прецизно профилисане карактере еманиране кроз жестоке и ретко сценичне вербалне сукобе и кроз иманентне расправе које пулсирају комадом, не као ординарни диспути него као откуцаји рањеног срца. Поред сплета и колоптета филигрански тканих односа једног неklasичног љубавног троугла, комад Ирене Шаровић поседује сијасет особености документаристичке драмске фактуре која више него интелегентно и интригирајуће егзистира на оштрој ивици између овлаш асоцијативности и отворене животне препознатљивости ликова и ситуација. Све то, без трунке баналности, без бахатости и цинизма кога нужно иритира женски осветнички порив; без примеса лоше намере, без трага намене да се људски и уметнички дигнитет драмских персона доведе у питање... [>>> види поговор](#)

Радмила Јовановић - [К а р а к о н ц у л а](#)

Драма *Караконцула* је дипломски рад на Групи за драматургију Академије уметности “Браћа Карић” у класи проф. Сенише Ковачевића. Млађана драмска списатељица Радмила Јовановић је храбро уронила у тематски оквир у коме доследно, опором и грубо обликује слику савремене обезљужености, здушно негујући прегршт мотива оновремене и новодошле алијенације.

Караконуула је стилски децентно и жанровски кохерентно драмско ткиво жестоког набоја и жешћег брија. У драми посебно импресионира резак и бритак, ретко ритмичан дијалог који рентгенски скрозира и скенерски скенира карактерне црте обезљудених ликова. Судећи по наслову (*Караконцула* је по паганском веровању нечиста сила, утвара, авет, страшило), очекивали смо да “физибилити” етно драме или могуће хорора. Међутим, комад се догађа и по децидираном одређењу писца, “сада и овде”, као жестока, фрагментарно и психолошка драма хомо руине Братислава, Бате – лауреата НИН-ове књижевне награде, његовог брата Немање грађеног од кудикамо деликатнијег људског материјала и три Батине женске: Надежде, Татјане и Анђеле – девојке са села...

Спасоје Ж. Миловановић - [Софија Ставрић или смрт односно Уметност преживљавања](#)
- комедија из савременог живота у дванаест рунди прекинута нокаутом у десетој

Поднасловна жанровска и структурална опаска аутора да се ради о “комедији из савременог живота у дванаест рунди прекинutoј нокаутом у десетој”, жини се да квалитетније и квантитетније од сваког есеизирања или естетизирања одређује комад драматурга Спасоја Ж. Миловановића. Уосталом, ко ће коме, ако неће свој своме.

Наизглед расуте, али не и раштркане фабуле, сруктура и фактура ове комедиографске творевине је пре свега драмолетна. Њени драматуршки механизми могу вам се учинити неподмазаним, јер понекад иритантно зашкрипе, парајући слух тзв. теоретичара – чистунаца. Но, аутору за утеху и шкрипа неподмазаних Тесписових кола запарала је, озвучила и зачала легенду названу театром. И заиста: модерност и како би Шкловски рекао “онеобичавање” драмских ситуација у којима Миловановић опрезно плива вештином рибе, која се некоћ давно упецала па спонтано отргла са удице, уводи нас у драматуршке токове и драматске кодове којима је ђаволски тешко наћи пандана у окриљу савременог Српског драмског круга. Наравно, посебност Миловановића као драматичара није бескрупулозна јер није посебност по сваку цену или по цену заната чак... [>>> види поговор](#)

Едуард Дајч - [Иза и огледала](#) - небалсамована комедија у седам чин-чинова

Надасве плодан и искусан писац какав је дакако фон Дајч, не свршава свој комад тако како га зачиње, не би ли током свршавања ове својеврсне драмске хронике било превише “и бласа и бљака”. Да би доследно испоштовао максиму “Пан метром аристом”, сочинитељ свесно претаче епилог драме у песму као баланс естетици ружног од које врви ласцивни драмски проседе пролога. Делом ослоњена на Грађанску трилогију истог аутора, драма Иза огледала, грађански је преслободно интонирана кроз опсесивна хтења аутора ка “апате буржуа” или “запањити грађанина”. Обзиром да драма бескрупулозно драма, измешта и раскорењује етаблиране постулате декадентно грађанског, Едуард Дајч нам у окриљу особеног драмског миљеа нуди спектар самоиронијске дистанце према сопственим коренима. (Упркос стриктном одређењу драмског писца да су “сви догађаји измишљени и свака сличност је случајна.”) Комичним узлетима драмске хронике Иза огледала, и главом и бакенбардама, Едуард фон Дајч

експлиците показује како су неке торжествене породичне приче “чипкин дим” за скоро заборављену дечју игру Попариче пиче... [>>> види поговор](#)

Милан Миња Обрадовић - [Поговор](#)

-- о о О о о --

Едиција Савремена српска драма КЊИГА 24

Издавачи: УДРУЖЕЊЕ ДРАМСКИХ ПИСАЦА СРБИЈЕ, 11000 Београд, Господар Јевремова 19 ; ПОЗОРИШТЕ “МОДЕРНА ГАРАЖА”, Мајке Јевросиме 30 и Културно просветна заједница Београда, Змај Јовина 4

www.drama.org.rs

udraps@gmail.com

За издаваче: Миодраг Ђукић, Братислав Петковић и Живорад Ајдачић

Одговорни уредник, Миодраг Ђукић

Главни уредник, Момчило Ковачевић

Извршни уредник, Биљана Остојић

Редакција: Миладин Шеварлић, Драган Томић, Владимир Ђурић Ђура, Снежана Кутрички, др Едуард Дајч

Коректура - Редакција

Ликовно и техничко решење, Ново Чогурић

Технички уредник, Небојша Кузмановић